

Bolonjska deklaracija

EVROPSKA ZONA VISOKOG OBRAZOVANJA

Zajedničko saopštenje evropskih ministara obrazovanja sa sastanka u Bolonji 19. juna 1999.

Zahvaljujući izuzetnim dostignućima u poslednjih nekoliko godina, evropski proces integracije postao je sve konkretnija i relevantnija stvarnost za Zajednicu i njene građane. Očekivano dalje proširenje uz produblјivanje odnosa sa ostalim evropskim zemljama, daje i šire dimenzije toj stvarnosti. U međuvremenu, svedoci smo porasta svesti u velikom delu političke i akademske zajednice i javnog mnjenja o potrebi za uspostavlјanjem još celovitije i prostranije Evrope, a naročito o potrebi jačanja njenih intelektualnih, kulturnih, društvenih, naučnih i tehnoloških dimenzija i oslanjanju na njih.

Evropa Znanja sada je široko prihvaćena kao nezamenljivi faktor društvenog i ljudskog rasta i neizostavna komponenta konsolidacije i obogaćenja evropskog građanskog prava sposobnog da građanima pruži neophodne nadležnosti za suočavanje sa izazovima novog milenijuma, uz svest o zajedničkim vrednostima i pripadnosti istom društvenom i kulturnom prostoru.

Vrhunska važnost obrazovanja i obrazovne saradnje za razvoj i jačanje stabilnih, mirnih i demokratskih društava doživela je opštu potvrdu, tim više ako se uzme u obzir situacija u Jugoistočnoj Evropi.

Sorbonska deklaracija od 25. maja 1998, zasnovana na ovim razmatranjima, stavila je naglasak na centralnu ulogu Univerziteta u razvoju kulturnih dimenzija Evrope. Kao glavni put unapređenja mobilnosti građana i sposobnosti za zapošljavanje i razvoj čitavog kontinenta uopšte, ona je istakla stvaranje Evropske zone visokog obrazovanja.

Potpisujući je ili izražavajući svoju načelnu saglasnost, nekoliko evropskih zemalja prihvatilo je poziv da se posveti ostvarenju ciljeva koje je deklaracija istakla. Smer u kome se odvijalo nekoliko reformi sistema visokog obrazovanja, koje su u međuvremenu preduzete u Evropi, dokazao je odlučnost mnogih vlada da deluju.

Evropske institucije visokog obrazovanja, sa svoje strane, prihatile su izazov i preuzele vodeću ulogu u stvaranju Evropske zone visokog obrazovanja u skladu sa temeljnim načelima postavlјenim na bolonjskom Magna Charta Univerzitetum 1998. To je od najveće važnosti s obzirom da nezavisnost i autonomija Univerziteta obezbeđuju kontinuirano prilagođavanje visokog obrazovanja i istraživačkog sistema promenljivim potrebama, zahtevima društva i usavršavanjima naučnog znanja.

Krenulo se pravim putem ka važnom cilju. I pored toga, ostvarenje veće kompatibilnosti i komparabilnosti sistema visokog obrazovanja zahteva kontinuirani zamah da bi se u potpunosti ispunilo. Trebalo bi da ga podržimo donošenjem konkretnih mera koje bi dovele do vidljivih pomaka unapred. Sastanak od 18. juna, na kome su učestvovali vodeći stručnjaci i naučnici iz svih naših zemalja, pružio nam je vrlo korisne sugestije u vezi sa inicijativama koje bi trebalo preduzeti.

Naročito moramo obratiti pažnju na povećanje međunarodne konkurentnosti evropskog sistema

visokog obrazovanja. Vitalnost i efikasnost svake civilizacije može se meriti stepenom privlačnosti koji njena kultura ima u odnosu na druge zemlje. Mi treba da se pobrinemo da evropski sistem visokog obrazovanja na svetskom nivou stekne onaj stepen atraktivnosti koji bi bio jednak stepenu atraktivnosti naših izuzetnih kulturnih i naučnih tradicija.

Potvrđujući našu podršku opštim principima koje je postavila Sorbonska deklaracija, obavezujemo se na koordinaciju politika naših zemalja kako bi se u kratkom roku, u svakom slučaju bar tokom prve dekade trećeg milenijuma, ostvarili sledeći ciljevi za koje smatramo da su od primarne važnosti za uspostavljanje Evropske zone visokog obrazovanja i promovisanje evropskog sistema visokog obrazovanja širom sveta:

Usvajanje sistema lako razumljivih i uporedivih akademskih zvanja, takođe i preko implementacije dodatka diplomama (Diploma Supplement), kako bi se unapredila sposobnost za zapošljavanje evropskih građana i međunarodna konkurentnost evropskog sistema visokog obrazovanja.

Usvajanje sistema bazično zasnovanog na dva glavna kruga školovanja, studentskom i diplomskom. Pristup drugom krugu zahtevaće uspešno okončanje studija iz prvog, koje traju minimalno tri godine. Zvanje koji se stiče nakon prvog kruga takođe će, kao odgovarajući nivo kvalifikacije, biti relevantno na evropskom tržištu radne snage. Drugi krug trebalo bi da vodi magistarskom i/ili doktorskom zvanju kao što je to slučaj u mnogim evropskim zemljama.

Uspostavljanje sistema kredita – kao u ECTS sistemu – kao odgovarajućeg sredstva za unapređenje najšire moguće mobilnosti studenata. Krediti se takođe mogu sticati u kontekstima nižeg obrazovanja, uključujući doživotno učenje, pod uslovom da ga prizna univerzitet.

Unapređenje mobilnosti prevazilaženjem prepreka za efektivnu primenu slobodnog kretanja sa naročitim obraćanjem pažnje na: – za studente, pristup mogućnostima za studiranje i obuku i srodnim službama; – za nastavnike, naučne saradnike i administrativno osoblje, priznavanje i valorizaciju perioda istraživanja, predavanja i obuke ostvarenog u evropskom kontekstu, bez nanošenja štete njihovim statutarnim pravima.

Unapređenje evropske saradnje u oblasti potvrda o kvalitetu u cilju razvoja komparabilnih kriterijuma i metodologija.

Unapređenje nužno evropskih dimenzija u oblasti visokog obrazovanja, naročito s obzirom na razvoj u skladu sa nastavnim planom, međuinstitucionalnu saradnju, sheme mobilnosti i integrisane programe studiranja, obuke i istraživanja.

Ovim se obavezujemo na ostvarenje zadatih ciljeva – u okviru naših institucionalnih sposobnosti i u potpunosti poštujući različitost kultura, jezika, nacionalnih obrazovnih sistema i autonomije Univerziteta – kako bismo konsolidovali Evropsku zonu visokog obrazovanja. U tu svrhu bavićemo se načinima uspostavljanja saradnje na međuvladinom nivou, uključujući i one evropske nevladine organizacije iz delokruga visokog obrazovanja. Isto tako, očekujemo da Univerziteti blagovremeno i pozitivno reaguju i daju svoj aktivni doprinos uspehu našeg nastojanja.

Uvereni da uspostavljanje Evropske zone visokog obrazovanja zahteva konstantnu podršku, nadzor i prilagođavanje potrebama koje se stalno razvijaju, dogovorili smo se da se opet sastanemo kroz dve godine kako bismo procenili postignuti napredak i nove korake koje će biti potrebno preduzeti.